

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om Strålsäkerhetscentralen samt strålsäkerhetslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om Strålsäkerhetscentralen samt strålsäkerhetslagen (RP 137/2022 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Helena Korpinen, social- och hälsovårdsministeriet
- medicinalråd Mikko Paunio, social- och hälsovårdsministeriet
- enhetschef Ville Haataja, Strålsäkerhetscentralen
- biträdande direktör Riikka Pastila, Strålsäkerhetscentralen
- överfysiker Mika Kortenesniemi, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet
- Strålsäkerhetsdelegationen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att det stiftas en ny lag om Strålsäkerhetscentralen. Samtidigt ska den gällande lagen om strålsäkerhetscentralen upphävas. En del av de bestämmelser om Strålsäkerhetscentralens uppgifter som för närvarande ingår i förordning ska införas i lagen. Lagen ska innehålla bestämmelser om Strålsäkerhetscentralens ställning och verksamhetsområde, ledning och beslutanderätt samt om de avtal och experter som har anknytning till dem. Syftet med propositionen är att den lag som härrör från 1983 ska revideras så att den motsvarar den förändrade omvärlden. Till verksamheten vid den tillsynsmyndighet som ansvarar för strålnings- och kärnsäkerheten hänförs sig särskilda krav på oberoende på grund av områdets natur. Genom lagen genomförs även artikel 76 i EU:s direktiv om strålsäkerhet och artikel 5 i direktivet om kärnsäkerhet till de delar dessa gäller oberoende i tillsynsmyndighetens beslutsprocess.

Betänkande EkUB 23/2022 rd

Det föreslås vidare i propositionen att det görs vissa preciseringar av övervägande teknisk natur i strålsäkerhetslagen. I bilagan till strålsäkerhetslagen föreslås det att de tillsynsavgifter av skattenatur som tas ut hos verksamhetsutövarna uppdateras så att de motsvarar den förväntade kostnadsutvecklingen för tillsynen.

Förslaget har konsekvenser för statsbudgeten 2023. De föreslagna höjningarna av strålsäkerhetslagens tillsynsavgifter av skattenatur är universella. Syftet är att intäktsföra ett belopp motsvarande avgiftsintäkterna på Strålsäkerhetscentralens omkostnadsmoment i statsbudgeten.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 15 november 2022. De tillsynsavgifter som avses i 189 § 3 mom. börjar dock tas ut enligt bilagan till lagen först från och med den 1 januari 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att den gällande lagen om Strålsäkerhetscentralen från 1983 uppdateras. Samtidigt föreslås flera preciseringar, närmast av teknisk natur. Sammantaget anser ekonomiskutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen i propositionen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Syftet med den nya lagen om Strålsäkerhetscentralen är att förtydliga bestämmelserna om centralens verksamhetsområde och uppgifter. I lagen föreslås också bestämmelser om att Strålsäkerhetscentralen har en oberoende ställning i sina ställningstaganden och i sin tillsynsverksamhet. Till denna del hänför sig regleringen till det nationella genomförandet av strålsäkerhetsdirektivet (2014/87/Euratom) och kärnsäkerhetsdirektivet (2009/71/Euratom), eftersom båda direktiven förutsätter att den tillsynsmyndighet som ansvarar för strål- och kärnsäkerheten är oberoende i sina beslut inom tillsynsverksamheten.

De preciseringar som föreslås i strålsäkerhetslagen gäller bland annat internationellt informationsutbyte vid strålsäkerhetsincidenter och nödsituationer med strålrisk. Det föreslås att bestämmelserna om begränsningarna för exponering mot naturlig strålning preciseras, så att de åtgärder som krävs för begränsning av exponeringen i fortsättningen ska vidtas utan obefogat dröjsmål. Det föreslås dessutom att bestämmelserna om betalningsrörelsen för de tillsynsavgifter som Strålsäkerhetscentralen tar ut preciseras för att underlätta Strålsäkerhetscentralens indrivningsuppgift. I bilagan till strålsäkerhetslagen föreslås det en uppdatering av de tillsynsavgifter av skattenatur som betalas av verksamhetsutövaren så att avgifterna motsvarar den beräknade kostnadsutvecklingen för Strålsäkerhetscentralens verksamhet.

Strålsäkerhetscentralen tar ut en årlig tillsynsavgift enligt 189 § i strålsäkerhetslagen i enlighet med bilagan till lagen. Årsavgiftens storlek beror på strålningsverksamhetens omfattning och svårighetsgrad. Regeringen föreslår att Strålsäkerhetscentralens tillsynsavgifter höjs med cirka 11,5 procent. Utskottet konstaterar att avgifterna enligt principerna i lagen om grunderna för avgifter till staten ska motsvara kostnaderna. Den årliga inkomstökningen enligt de grunder för höjning av avgifter av skattenatur som föreslås i propositionen är 200 000 euro, vilket motsvarar den beräknade höjningen av kostnadsnivån vid Strålsäkerhetscentralen. De föreslagna avgiftsjuste-

Betänkande EkUB 23/2022 rd

ringarna grundar sig på Strålsäkerhetscentralens bokslut och kostnadsberäkning för 2019–2021 samt på prognosen för tillsynskostnaderna 2022–2025.

Sakkunniga har påpekat att det aktuella förslaget är förenligt med den totalreform av kärnenergilagen som är under beredning. Ekonomiutskottet upprepar i detta sammanhang sin tidigare (bl.a. EkUB 28/2020 rd och EkUB 31/2021 rd) uttryckta vilja att snarast införa bestämmelser om småskalig kärnkraft. Ekonomiutskottet påminner om att bestämmelserna om småskalig kärnkraft och totalrevideringen av kärnenergilagen kräver tillräckliga resurser också för Strålsäkerhetscentralen.

DETALJMOTIVERING

2. Lagen om ändring av strålsäkerhetslagen

Ingressen. Utskottet föreslår tekniska korrigeringar i ingressen.

64§. Godkännande av strålningsmätningar. Det föreslås i propositionen att 1 mom. kompletteras med en bestämmelse om att det inte ska krävas något godkännande för strålningsmätningar som används för utredning av den exponering av allmänheten som orsakas av byggprodukter, hushållsvatten eller material som avses i 151 §. Utskottet konstaterar att motiveringen i propositionen om befrielse från godkännandeförfarandet för strålningsmätningar inte bara gäller exponering av allmänheten utan också exponering i arbetet. Enligt utredning bestäms exponeringen av allmänheten och exponeringen i arbetet ofta utifrån samma prover och mätningar, och därför är det inte ändamålsenligt att kräva separat godkännande för mätningar av exponering i arbetet. På mätningarna tillämpas i vilket fall som helst kraven i 59 § på mätningarnas tillförlitlighet, och tillförlitligheten omfattas av myndighetstillsynen. I fråga om de mätningar som avses i bestämmelsen föreslår utskottet att godkännandeförfarandet inte ska gälla exponering av allmänheten utan rent generellt utredning av strålningsexponeringen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 137/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 137/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om Strålsäkerhetscentralen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Verksamhetsområde och ställning

Strålsäkerhetscentralen är en statlig förvaltningsmyndighet inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde som främjar och utövar tillsyn över strålsäkerheten och säkerheten vid användningen av kärnenergi.

Strålsäkerhetscentralen har en oberoende ställning i sina ställningstaganden och i sin tillsynsverksamhet.

2 §

Uppgifter

Till Strålsäkerhetscentralen hör

- 1) uppgifter enligt kärnenergilagen (990/1987),
- 2) uppgifter enligt strålsäkerhetslagen (859/2018),
- 3) uppgifter enligt lagen om transport av farliga ämnen (719/1994),
- 4) uppgifter enligt räddningslagen (379/2011),
- 5) beredskaps- och expertuppgifter i nödsituationer med strålrisk,
- 6) uppgifter i anslutning till insamlandet av information om strålningssituationer och upprätthållandet av en lägesbild över dem,
- 7) uppgifter i anslutning till upprätthållandet av nationella mätnormaler inom verksamhetsområdet,
- 8) forsknings-, utvecklings- och utredningsverksamhet inom verksamhetsområdet,
- 9) uppgifter i anslutning till information och utbildning inom verksamhetsområdet,
- 10) produktion av sakkunnig- och mättjänster inom verksamhetsområdet,
- 11) deltagande i nationellt och internationellt samarbete samt påverkan inom verksamhetsområdet,
- 12) framläggande av förslag till utveckling av lagstiftningen inom verksamhetsområdet och utfärdande av rättsregler inom ramen för särskilt föreskriven behörighet.

Betänkande EkUB 23/2022 rd

Strålsäkerhetscentralen ska dessutom bedöma de nationella arrangemangen för beredskap inför nödsituationer med strålrisk och ge rekommendationer om arrangemangen. Strålsäkerhetscentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få de nödvändiga uppgifterna för att fullgöra sina uppgifter.

Strålsäkerhetscentralen sköter dessutom andra sådana särskilt föreskrivna uppgifter som hör till verksamhetsområdet eller som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer med stöd av lagstiftning eller internationella avtal.

3 §

Ledning

Strålsäkerhetscentralen leds av en generaldirektör som utnämns av statsrådet. Generaldirektören svarar för att de uppgifter som hör till centralen sköts ekonomiskt, effektivt och framgångsrikt.

Strålsäkerhetscentralen utnämner eller anställer övrig personal i tjänste- eller arbetsförhållande.

Strålsäkerhetscentralen har ett ledningssystem som innefattar en arbetsordning samt andra föreskrifter och anvisningar som behövs för att säkerställa en högklassig verksamhet och ledning och en sund säkerhetskultur.

4 §

Beslutanderätt

Generaldirektören avgör de ärenden som hör till Strålsäkerhetscentralen, om inte något annat föreskrivs eller något annat bestäms i arbetsordningen. Ärendena ska avgöras på föredragning, om inte något annat föreskrivs eller något annat bestäms i arbetsordningen.

I arbetsordningen finns det närmare bestämmelser om centralens organisation, avgörandet av ärenden samt organiseringen av administrationen, funktionerna och arbetet vid centralen.

Generaldirektören fastställer arbetsordningen.

5 §

Avtal och sakkunniga

Strålsäkerhetscentralen kan inom ramen för sin budget använda utomstående sakkunniga och ingå avtal med myndigheter, sammanslutningar och privatpersoner för att utföra undersökningar, utredningar och andra enskilda sakkunniguppgifter som hör till centralens verksamhetsområde. På tystnadsplikten för den som utför sådana uppgifter tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Närmare bestämmelser om centralens permanenta sakkunniga utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande EkUB 23/2022 rd

6§

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den xx 20.

Avtal och åtaganden som har ingåtts före ikraftträdandet av denna lag förblir i kraft, om inte något annat föreskrivs särskilt.

Genom denna lag upphävs lagen om strålsäkerhetscentralen (1069/1983).

2.

Lag

om ändring av strålsäkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strålsäkerhetslagen (859/2018) 51 § 1 mom. 3 punkten, det inledande stycket i 54 § 1 mom. och 54 § 1 punkten, 58 § 3 mom., 64 § 1 mom., 71 § 1, 2 och 4 mom., 84 § 1 mom., 127 § 3 mom., 129 **och 147** §, 149 § 2 mom. och 155 §, 189 § 2 och 4 mom., 190 § 2 mom. och 193 § 2 och 3 mom. samt lagens bilaga,

fogas till lagen 56 § nya 2 och 3 mom., till lagen en ny 70 a §, till 130 § ett nytt 6 mom., varvid det nuvarande 6 mom. blir 7 mom., till 133 § ett nytt 2 mom. varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., **och** till 137 § ett nytt 2 mom. ~~och till 147 § nya 2 och 3 mom.~~, som följer:

51 §

Ansökan om säkerhetstillstånd

Ansökan om säkerhetstillstånd ska innehålla följande information:

3) de uppgifter om ledningssystemet för strålningsverksamheten som avses i 29 § 2 mom.,

Betänkande EkUB 23/2022 rd

54 §

Ställande av säkerhet

Verksamhetsutövaren ska hos Strålsäkerhetscentralen ställa säkerhet för kostnaderna för oskadliggörande av radioaktivt avfall och för eventuell rengöring av miljön, om tillståndet beviljas för

1) användning, tillverkning, innehav, förvaring eller upplagring av en sluten strålkälla med hög aktivitet,

56 §

Bevisande av en produkts strålsäkerhet

Strålsäkerheten för andra strålningsalstrande anordningar som kräver säkerhetstillstånd än sådana produkter för hälso- och sjukvård som avses i lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (629/2010) kan bevisas genom att tillämpliga standarder iakttas.

Strålsäkerhetscentralen meddelar föreskrifter om de tillämpliga standarder som avses i 2 mom.

58 §

Bedömning av produkters strålsäkerhet

Om det inte går att bedöma en produkt på det sätt som avses i 1 mom. kan tillsynsmyndigheten bedöma produktens strålsäkerhet i enlighet med 2 mom. Även om en produkt stämmer överens med de bedömningsgrunder som anges i 1 och 2 mom. eller 56 § 2 mom. får tillsynsmyndigheten inleda tillsynsåtgärder som avses i 3 kap. i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter om produkten trots detta utgör en hälsorisk.

64 §

Godkännande av strålningsmätningar

Sådana mätningar av joniserande strålning som utförs för att bedöma yrkesmässig eller medicinsk exponering eller exponering av allmänheten, eller för att trygga säkerheten i strålningsverksamhet eller i en befintlig exponeringssituation, kräver godkännande av Strålsäkerhetscentralen. Något separat godkännande behövs emellertid inte för strålningsmätningar som Strålsäkerhetscentralen övervakar som en del av en dosimetritjänsts verksamhet eller en verksamhet baserad på ett säkerhetstillstånd. Det krävs inte heller något godkännande för strålningsmätningar som används för utredning av **strålningsexponering** som orsakas av byggprodukter, hushållsvatten eller material som avses i 151 §.

Betänkande EkUB 23/2022 rd

70 a §

Identifiering av anordningar som alstrar strålning elektroniskt

Verksamhetsutövaren ska se till att en anordning som alstrar strålning elektroniskt och vars användning kräver säkerhetstillstånd är försedd med identifiering.

En identifierande märkning på anordningen ska göras på ett så beständigt sätt som möjligt.

71 §

Skyldighet att föra bok och lämna uppgifter

I verksamhet som kräver säkerhetstillstånd ska verksamhetsutövaren föra bok över de strålkällor som säkerhetstillståndet avser. Av bokföringen ska det framgå vilka strålkällor som innehas samt när de mottagits, överlåtits och strukits från tillståndet. En strålkälla kan avskrivas ur bokföringen när det har gått fem år sedan den överlåtits eller oskadliggjorts. Bokföringen ska hållas uppdaterad.

En innehavare av säkerhetstillstånd för tillverkning, förvaring, handel med, export eller import av strålkällor ska årligen lämna uppgifter till Strålsäkerhetscentralen om de strålkällor den har mottagit, överlåtit eller har i sin besittning under kalenderåret. Uppgifterna behöver dock inte lämnas om sådana strålkällor som innehavaren har mottagit eller har i sin besittning och som ansluter sig till handel eller tillverkning.

Strålsäkerhetscentralen meddelar närmare föreskrifter om bokföring som avses i 1 mom. samt om de uppgifter som avses i 2 och 3 mom. och hur de ska lämnas.

84 §

Förutsättningar för återanvändning, materialåtervinning, återvinning och bortskaffande

Avfall och annat material som härstammar från strålningsverksamhet och avfall som avses i 78 § 3 mom. får trots sin radioaktivitet återanvändas, återvinnas som material, återvinnas på annat sätt och bortskaffas med iakttagande av avfallslagen, förutsatt att mängden radioaktivt ämne inte är högre än friklassningsnivån enligt 85 § 2 mom.

127 §

Utsläpp och gränsvärden för dessa

Strålsäkerhetscentralen får bevilja tillstånd för utsläpp som avses i 2 mom. om exponeringen av allmänheten, med hänsyn till verksamhetens karaktär och omfattning samt de tillgängliga metoderna för begränsning av utsläpp, blir så låg som möjligt och den exponering utsläppen förutspås orsaka är lägre än dosrestriktionen.

Betänkande EkUB 23/2022 rd

129§

Beredskap inför strålsäkerhetsincidenter

I verksamhet som kräver säkerhetstillstånd ska verksamhetsutövaren ha beredskap för strålsäkerhetsincidenter. Verksamhetsutövare ska ha en uppdaterad handlingsplan för incidenter. Åtgärder enligt handlingsplanen ska övas utifrån riskerna inom verksamheten.

Strålsäkerhetscentralen meddelar närmare föreskrifter om den i 1 mom. avsedda planen för strålsäkerhetsincidenter och om övningar av de åtgärder som ska vidtas på grund av dessa i enlighet med de risker som sammanhänger med verksamheten.

130§

Omedelbara åtgärder vid strålsäkerhetsincidenter

Om en strålkälla som försvunnit har kunnat föras ut ur eller in i landet, svarar Strålsäkerhetscentralen för det behövliga internationella informationsutbytet.

133§

Informationsplikt i nödsituationer med strålrisk

Strålsäkerhetscentralen informerar om nödsituationer med strålrisk och hot om sådana med hjälp av internationella system för informationsutbyte och till de stater som kan påverkas av situationerna.

137§

Befintlig exponeringssituation efter nödsituation med strålrisk

Om exponeringssituationen påverkar flera stater, ska övergången till befintlig exponeringssituation ske i samarbete med dessa stater.

147§

Begränsning av strålningsexponering

Om den yrkesmässiga exponeringen eller exponeringen av allmänheten eller om radonhalten på arbetsplatsen eller i hushållsvatten är högre än referensvärdet, ska den som är utredningsskyldig enligt 146 § utan obefogat dröjsmål vidta åtgärder i syfte att begränsa exponeringen för naturlig strålning.

Betänkande EkUB 23/2022 rd

Den som är utredningsskyldig ska konstatera om åtgärderna är tillräckliga med hjälp av motsvarande mätningar eller beräkningar som vid utredning av den strålningsexponering som avses i 146 § eller på något annat tillförlitligt sätt. Resultatet av en utredning av åtgärdernas tillräcklighet ska genast meddelas till Strålsäkerhetscentralen.

Om en i 146 § 1 mom. avsedd utredningsskyldighet inte längre tillämpas på verksamheten till följd av en åtgärd som avses i 1 mom., ska Strålsäkerhetscentralen utan dröjsmål meddela att utredningsskyldigheten upphör och skälen för detta.

149 §

Exponering för naturlig strålning på arbetsplatsen

Bestämmelserna i 35 och 90 §, 92 § 2 mom. 1 och 3 punkten och 3 mom. samt 95 § tillämpas inte, om endast radonhalten på arbetsplatsen eller den yrkesmässiga exponeringen för radon eller kosmisk strålning är högre än referensvärdet. Dessutom tillämpas inte 89 § 2 mom. och 91 § om endast den yrkesmässiga exponeringen för kosmisk strålning är högre än referensvärdet.

155 §

Utredning av radonhalten på arbetsplatser

Arbetsgivare ska utreda radonhalten i arbetslokaler och på andra arbetsställen, om lokalerna är belägna

1) i sådana av Strålsäkerhetscentralen definierade områden där över en tiondel av de representativa resultaten av radonmätningar, enligt uppgifter om radonhalt i det register som avses i 19 § 1 mom. 5 punkten, är högre än referensvärdet för radonhalt på arbetsplatser,

2) på en ås eller på annan mycket luftgenomtränglig grus- eller sandmark,

3) helt eller delvis under marknivå,

4) i en anläggning som levererar hushållsvatten där det vatten som används inte enbart härstammar från en ytvattenförekomst och där vattnet kommer i kontakt med inomhusluften.

En utredning behövs emellertid inte om den lokal som avses i 1 mom. 1 eller 2 punkten är belägen i fastighetens andra våning som helt och hållet ligger ovanför markytan eller ovanför den, eller om byggnadens golv och väggar inte är i kontakt med marken och det är uppenbart att mellanrummet är väl ventilerat.

Radonhalten på arbetsplatsen ska mätas regelbundet, om arbetsutrymmen eller andra arbetsställen finns i underjordiska gruvor som avses i gruvlagen eller i underjordiska brott.

Betänkande EkUB 23/2022 rd

189 §

Tillsynsavgift och grunder för den

Tillsynsavgiften består av en grundavgift på basis av verksamhetstyp och en tilläggsavgift på basis av strålkälla och grundar sig på de uppgifter som finns i Strålsäkerhetscentralens register den 1 januari ifrågavarande år.

Debiteringen kan verkställas utan att verksamhetsutövaren ges tillfälle att bli hörd. Beslutet kan delges genom vanlig delgivning enligt 59 § i förvaltningslagen.

190 §

Betalningsskyldighetens giltighetstid och betalningens förfallotid

Tillsynsavgiften fastställs för varje kalenderår och förfaller årligen till betalning vid en tidpunkt som fastställs av Strålsäkerhetscentralen. Strålsäkerhetscentralen ska sända avgiftsbeslutet om tillsynsavgiften till den avgiftsskyldige senast 21 dagar före förfallodagen.

193 §

Indrivning av avgifter och ränta

Om betalningen av en avgift fördröjs, ska det betalas en dröjsmålsränta enligt 4 § i räntelagen (633/1982) på avgiften. Strålsäkerhetscentralen kan i stället för dröjsmålsränta ta ut en förseningsavgift på tio euro, om beloppet av dröjsmålsräntan blir lägre än så.

Om en tillsynsavgift återbärs till följd av rättelse eller ändringssökande betalas krediteringsränta enligt 38 § i lagen om skatteuppbörd (11/2018) på det belopp som återbärs från och med dagen efter betalningsdagen till den dag då återbäringsbeloppet debiteras från Strålsäkerhetscentralens konto. Krediteringsräntan beräknas på basis av det faktiska antalet kalenderdagar räntan gäller.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De tillsynsavgifter som avses i 189 § 3 mom. börjar dock tas ut enligt bilagan till denna lag först från och med den 1 januari 2023.

Betänkande EkUB 23/2022 rd

Tillsynsavgifter

1. Avgiftsklasser och avgifter

Avgiftsklasserna indelas i avgiftsklasser för verksamhet och avgiftsklasser för strålkälla.

Grundavgifterna på basis av verksamhetstyp är:

Avgiftsklass för verksamhet	Grundavgift på basis av verksamhetstyp
A	180 €
B	620 €
C	1 680 €
D	1 680 €
E	4 130 €
F	10 040 €
G	22 300 €
H	450 €
I	1 120 €

Tilläggsavgifterna på basis av strålkälla är:

Avgiftsklass för strålkälla	Tilläggsavgift på basis av strålkälla
A	40 €
B	80 €
C	140 €
D	390 €
E	560 €
F	840 €
G	1 120 €
H	3 350 €
I	6 030 €

2. Tillsynsavgift för användning av joniserande strålning

Tillsynsavgiften för användning av joniserande strålning som kräver säkerhetstillstånd består av en grundavgift på basis av verksamhetstyp och en tilläggsavgift på basis av strålkälla. Om säkerhetstillståndet gäller fler än en verksamhet eller strålkälla, fastställs tillsynsavgiften genom att räkna samman alla grundavgifter på basis av verksamhetstyp och alla tilläggsavgifter på basis av strålkälla i anslutning till tillståndet.

Avgiftsklassen för verksamhet bestäms utifrån verksamheten på följande sätt:

Betänkande EkUB 23/2022 rd

Avgiftsklass för verksamhet	Verksamhet
A	Användning av slutna strålkällor
	Användning av röntgenanordningar (gäller inte strålbehandling, nukleärmedicin eller odontologisk röntgenverksamhet, där man använder panoramatomografiapparater eller tandröntgenapparater med vilka bilden tas på en intraoral bildreceptor, avbildning av person med annan anordning än en hälso- och sjukvårdsanordning)
B	Handel med strålkällor
	Verksamhet som inkluderar installation, underhåll och reparation av strålkällor samt tillverkning av strålningsalstrande anordningar
	Transport av radioaktiva ämnen
	Verksamhet i vilken man upprepat hanterar eller upplagrar herrelösa strålkällor
	Avbildning av person med annan anordning än en hälso- och sjukvårdsanordning
	Användning av öppna strålkällor (gäller inte hälso- och sjukvård eller veterinärmedicin)
	Användning av partikelacceleratorer inom industrin och för genomlysning (gäller inte produktion av radionuklider)
C	Användning av partikelacceleratorer inom forskning och produktion av radionuklider
	Mottagning, hantering och upplagring av radioaktivt avfall när detta inte ingår i den övriga verksamheten
D	Användning av öppna strålkällor inom veterinärmedicinen
	Strålbehandling inom veterinärmedicinen
E	Nukleärmedicin
F	Strålbehandling

Tilläggsavgiften på basis av strålkälla bestäms utifrån strålkällan och dess användning på följande sätt:

Avgiftsklass för strålkälla	Strålkällor
A	Tandröntgenapparat med vilken bilden tas på en intraoral bildreceptor
	Tandröntgenavbildningsapparat inom veterinärmedicinen
B	Sluten strålkälla (annan än sluten strålkälla med hög aktivitet). Avgift tas ut för högst hundra källor
	Röntgenanordning (gäller inte röntgenanordning inom hälso- och sjukvården, veterinärmedicinen eller industrin eller röntgenanordning som kräver separata skyddskonstruktioner)
	Panoramatomografiapparat inom odontologisk röntgenverksamhet

Betänkande EkUB 23/2022 rd

C	Röntgenanordning inom industrin eller röntgenanordning som kräver separata skyddskonstruktioner (gäller inte röntgenanordning inom hälso- och sjukvården eller veterinärmedicinen)
	Röntgenavbildningsanordning inom veterinärmedicinen (annan än tandröntgenavbildningsapparat)
	Röntgenavbildningsanordning inom hälso- och sjukvården (annan än panoramatomografiapparat eller tandröntgenapparat med vilken bilden tas på en intraoral bildreceptor inom odontologisk röntgenverksamhet), som medför en effektiv dos för patienten som är lägre än eller lika med 0,1 mSv och ingen deterministisk skada ¹⁾
	Partikelaccelerator (gäller inte partikelacceleratorer inom hälso- och sjukvården eller veterinärmedicinen)

	Öppna strålkällor i laboratorium, då aktivitet hos radioaktiva ämnen som hanteras på en gång är mindre än $k \cdot 10$ frigränsen ²⁾
--	---

D	Röntgenavbildningsanordning inom hälso- och sjukvården (annan än panoramatomografiapparat eller tandröntgenapparat med vilken bilden tas på en intraoral bildreceptor inom odontologisk röntgenverksamhet), som medför en effektiv dos för patienten som är högre än 0,1 mSv, men lägre än eller lika med 100 mSv och ingen deterministisk skada ¹⁾
	Öppna strålkällor i laboratorium, då aktivitet hos radioaktiva ämnen som hanteras på en gång är större än eller lika med $k \cdot 10$ frigränsen, men mindre än $k \cdot 10\,000$ frigränsen ²⁾
	Öppna strålkällor för spårämnesundersökningar utanför laboratorium
E	Sluten strålkälla med hög aktivitet
	Strålbehandlingsanordning inom veterinärmedicinen
F	Röntgenavbildningsanordning inom hälso- och sjukvården (annan än panoramatomografiapparat eller tandröntgenapparat med vilken bilden tas på en intraoral bildreceptor inom odontologisk röntgenverksamhet), som medför en effektiv dos för patienten som är högre än 100 mSv eller en lokal eller absorberad dos i ett organ som är högre än 10 Gy ¹⁾
	Öppna strålkällor i laboratorium, då aktivitet hos radioaktiva ämnen som hanteras på en gång är större än eller lika med $k \cdot 10\,000$ frigränsen ²⁾
G	Röntgenanordning för yttterapi inom strålbehandling
H	Accelerator med en energi inom strålbehandling, röntgenanordning för djupterapi eller efterladdningsterapianordning inom strålbehandling
I	Acceleratorbehandlingsanordning med flera energier inom strålbehandling

¹⁾ Den effektiva dosen för patienten på grund av en undersökning eller åtgärd, inklusive strålningsexponering på grund av en strålsäkerhetsincident.

²⁾ Koefficienten k bestäms på basis av hur det radioaktiva ämnet hanteras, enligt följande: arbete med särskilt hög risk $k = 0,1$, hantering med normala kemiska metoder $k = 1$, enkel hantering $k = 10$ och upplagring $k = 100$. Om flera olika hanteringssätt förekommer på ett laboratorium bestäms avgiftsklassen för verksamheten på basis av det hanteringssätt som leder till den högsta avgiften.

Betänkande EkUB 23/2022 rd

3. Tillsynsavgift för verksamhet som medför exponering för naturlig strålning

Tillsynsavgift för verksamhet som medför exponering för naturlig strålning tas ut endast om verksamheten kräver säkerhetstillstånd enligt 148 §.

Tillsynsavgiften utgörs av en grundavgift på basis av verksamhetstyp. Om säkerhetstillståndet gäller fler än en verksamhet, fastställs tillsynsavgiften genom att räkna samma alla grundavgifter i anslutning till tillståndet enligt avgiftsklasserna för verksamheten.

Avgiftsklassen för verksamhet bestäms utifrån verksamheten på följande sätt:

Avgiftsklass för verksamhet	Verksamhet
H	Luftfart
I	Verksamhet i vilken personalen exponeras för radon
	Verksamhet i vilken personalen exponeras för annan naturlig strålning än radon eller kosmisk strålning
G	Verksamhet som medför utsläpp av radioaktiva ämnen i miljön

4. Tillsynsavgift för användning av icke-joniserande strålning

Tillsynsavgiften för användning av icke-joniserande strålning tas ut för användning av högeffekt-laser i verksamhet som avses i 167 § i strålsäkerhetslagen.

Tillsynsavgiften består av en grundavgift på basis av verksamhetstyp och en tilläggsavgift på basis av strålkälla.

Grundavgiften på basis av verksamhetstyp bestäms på följande sätt:

Avgiftsklass för verksamhet	Verksamhet
A	Användning av högeffekt-laser (inklusive användning av högeffekt-laser som är fastmonterad på en plats)

Tilläggsavgiften på basis av strålkälla bestäms utifrån strålkällan och dess användning på följande sätt:

Avgiftsklass för strålkälla	Strålkälla
E	Mobil högeffekt-laser

Betänkande EkUB 23/2022 rd

Helsingfors 28.10.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sanni Grahn-Laasonen saml
vice ordförande Katri Kulmuni cent
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Eeva Kalli cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Raimo Piirainen sd (delvis)
medlem Minna Reijonen saf
medlem Joakim Strand sv
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Maiju Tuominen.

Betänkande EkUB 23/2022 rd Reservation

Reservation

Motivering

Europa är nu mitt uppe i en energikris. Ett energisystem som bygger på rysk fossil energi har visat sig vara helt ohållbart. Dessutom har de nya investeringarna i kraftverk i stor utsträckning koncentrerats till vindkraft, som på grund av sin väderkänsliga natur lider av fluktuationer i produktionen. Därför kräver vår elproduktionspalett mer utsläppsfri energiproduktion som är oberoende av vädret. I praktiken innebär detta åtminstone ny kärnkraft.

Ekonomiutskottet har flera gånger uttryckt en vilja att främja möjligheterna att ta i bruk småskalig kärnkraft. Vi påminner dock om att det krävs tillräckliga resurser för myndigheterna för att identifiera och utveckla de anknytande kompetensbehoven. För att små kärnreaktorer ska kunna drivas på ett säkert sätt i Finland krävs med tanke på myndighetsverksamheten åtminstone att de behov av kompetens som krävs för säkerhetsöversyner identifieras och tillgodoses, att säkerhetsforskningsbehoven identifieras och att forskning inleds, att nya verktyg som behövs för säkerhetsöversyner identifieras och utvecklas samt att behoven att revidera lagar och regelverk identifieras och genomförs.

Regeringen erbjöd av någon anledning inte Strålsäkerhetscentralen den tilläggsfinansiering som centralen behövde för arbetet med totalreformen av kärnenergilagen och för utredningen av små reaktorer 2023. Finansieringsbehovet var 800 000 euro. Det hade varit nödvändigt att säkerställa denna finansiering för att möjliggöra en snabb ibruktagning av småskalig kärnkraft.

Småskalig kärnkraftsteknik undersöks för närvarande mycket aktivt ute i världen och många länder är redan nära att ta i bruk sådan teknik. Dessutom har Finland också egna forskningsprojekt om möjligheterna med småskalig kärnkraftsteknik. Vi bör ligga i framkant globalt när det gäller ibruktagandet av småskalig kärnkraftsteknik och säkerställa att myndigheterna är klara med allt så snabbt som möjligt. Samlingspartiet anser att regeringens tidsplan för att ändringen av kärnenergilagen ska träda i kraft först 2028 är ohjälpligt långsam.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner ett uttalande (*Reservationens förslag till uttalande*).

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder för att tillförsäkra Strålsäkerhetscentralen tillräckliga resurser för att påskynda totalrevideringen av kärnenergilagen och möjliggöra kommersiell lansering av små kärnreaktorer.

Betänkande EkUB 23/2022 rd
Reservation

Helsingfors 28.10.2022

Sanni Grahn-Laasonen saml

Pia Kauma saml